

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN
UPRAVA: Ljubljana,
Miklošičeva 22./II. Del.
zbornica. — Pošt. predal:
375. — Tel. št. 35-29. —
Pošt. ček. rač. št. 17.548.
— NAROČNINA: Za
nečlane 3 din mesečno.
LIST IZHAJA
V SAK PETEK

LETO V.

LJUBLJANA, PETEK 17. JANUARJA 1941.

STEV. 3.

Dobri časi — dobri ljudje

Vsi si želimo boljših in lepših časov. Saj ni nikogar med nami, ki bi bil s sedanjimi časi in razmerami zadovoljen. Zlasti delavci ne morejo biti. Od dne do dne hujša draginja, plače pa so skoro iste. Pa ta negotovost kaj nas čaka jutri! Naj morda prištejemo k temu še medsebojno nerazumevanje? Da, brat bratu danes več ne verjame in ne zaupa.

Ne bomo ob tej priliki iskali vzrokov vseh teh pojavov, večinoma so nam že znani, označiti jih moremo v kratkih besedah kot sebičnost, gonja po dobičku in uživanju itd. Raje pogledimo kaj bi se dalo ukreniti, da bi bilo drugače, boljše. Saj vendar tako ne more in ne sme iti dalje. Vprašanje je le, kaj naj napravimo, da bo v resnici boljše, da bodo razmere res boljše, da bodo časi res boljši.

Naš Slomšek je dejal, da so časi takšni kakršni so ljudje! »Dobri ljudje, dobri časi, zli ljudje, zli časi. Hočete imeti dobre čase, napravite ljudi dobre.« Tako Slomšek. Pa je resničen njegov rek, kajti razmere, ki jih označujemo tudi z besedo »čas«, ustvarjajo ljudje. Če je tako, je treba po temtatem izpremeniti ljudi, zboljšati jih! Točno! Prav to je potrebno.

Toda, kdaj pa je kdo dober? Kdaj je kdo v resnici dober? Tu se mnenja ljudi križajo. Nekateri trde, da zadoštuje, da je kdo dober, da ima dobro srce, to je, da se bližnjega rad usmili, mu pomaga. Toda, to ni prava dobrota. Lahko se zgodi, da je kdo po srcu dober, po nravi pa ne, to je, da ima mehko srce, toda je pri tem v drugem oziru falot. Vzemimo za primer zgled znanega ameriškega sovražnika št. 1. Al' Caponeje. On je trdil, da je silno dobrega srca, da revežem ne dela krivice, da krade za to, da drugim pomaga. Istočasno pa je ubijal tudi nedolžne stražnike in tiste, ki so branili svojo lastnino. Takega človeka ne moremo imenovati v resnici dobrega.

Prav tako ne nekoga, ki morda vrši svoje verske dolžnosti, je pa do svojih domačih, ali do svojih delavcev in uslužbencev tiranski.

V resnici dober je človek, ki izpolnjuje vse svoje dolžnosti, ki jih ima bodisi do Boga, do bližnjega, pa tudi do samega sebe. Še več! Trditelj moramo, da more biti v resnici dober le ta, kdor ima v srcu vero in ni z Bogom sprt, je po duši živ. Le ta je v redu sam s seboj, z bližnjim in z Bogom. Zato pa mora biti dolžnost vsake krščanske organizacije, ki hoče v resnici graditi boljše človeško družbo, vzgojiti svoje člane k tej dobroti.

Iz centrale

Opetovano prijema uprava »Slovenskega delavca« pritožbe, da naročniki in člani ne prejema redno »Slovenskega delavca«. Prosimo, da nam vsako netočnost neposredno ali pa preko podružnic takoj javite, da moremo ugotoviti, kje leži vzrok netočnosti — in jo odpraviti.

*

Naročnikom »Slovenskega delavca« smo v prvi letošnji številki priložili položnice za poravnavo naročnine. Prosimo lepo, da te položnice takoj izpolnijo in nam naročnino za tekoče leto nakažejo. Prihranijo nam s tem mnogo časa in stroškov, ki bi jih drugače imeli z opominami za plačilo.

*

Občni zbori: Podružnice opozarjamo, da naj tekom meseca januarja in februarja skličejo svoje redne občne zbornice. Centrali čas občnih zborov pravčasno javite! Občne zbornice pa tudi skrb-

PRAVIČNI DELODAJALCI DOBRO USPEVAJO

Ljudje so različnih značajev, pa naj bodo to delavci ali tovarnarji. To priliko imajo zlasti opaziti naši zastopniki, ki hodijo dan za dnem na pogajanja ali boljše povedano, na moledovanja k najrazličnejšim podjetnikom. Zastopniki podjetij imajo v nekaterih slučajih dokaj socialnega čuta, toda še večkrat pa se zgodi, da se morajo naši zastopniki čuditi nerazumevanju, ki ga imajo podjetniki do delavskih socialnih potreb. Povdariti moramo to, da se dostikrat najdejo delodajalci, ki so sami vrasli iz delavskega življa, toda ker jim je bilo življenje naklonjeno, so preko priganjačev kapitalizma postali samostojni delodajalci. Pozabili so, da so nekoč sami živeli v težkih socialnih brigah in skrbeh za existenco svojih družin in so začeli neusmiljeno izmožgavati delavce. Da zamoremo take razlike med podjetjem pravilno presoditi je nujno potrebno, da si ogledamo nekatere praktične primere.

V tovarni Tekstilindus v Stražišču pri Kranju so delavci najbolj plačani v vsej tekstilni industriji v Dravski banovini. Ko smo vprašali delavce, kakšne so plače, so nam odgovorili z eno samo besedo: zadovoljive. Delavci, ki delajo po 8 ur dnevno, so prosti tudi v sobotah in imajo soboto plačano. Ob času pomanjkanja dela je plačevala tovarna delavstvu podporo po 30.- din dnevno. Za novo leto so delavci dobili posebne nagrade: oženjeni po 500 in samski po 300 din. Ker pa je tovarna imela v tem letu še kljub temu velik čisti dobiček, je sporazumno z ZZZ odločila, da ustanovi poseben fond za podpiranje svojih delavcev in nameščencev v slučaju brezposelnosti ali boleznih v družini. Podjetje je votiralo kot osnovo za ta fond din 2 milijona. Ob tej priliki stavimo to podjetje, ki zaposluje samo 200 delavcev v vzgled vsem večjim industrijam.

Kranjska industrijska družba na Jesenicah je že čestokrat pokazala svoj socialni čut. Dne 20. dec. 1940. je zopet podpisala kolektivno pogodbo, s katero je dala novih 1.500.000 din za gradnjo nove bolnice na Jesenicah. Gradnja bolnice je namreč zastala radi tega, ker so izredno narasli gradbeni stroški. Z tem darom KID pa je omogočeno nadaljno delo in obstoja upanje, da bo tekom enega leta bolnica že služila svojemu namenu. Delavstvo je za socialno gesto KID hvaležno. Zlasti pa je bilo delavstvo vzradoščeno, ker je bila skoro istočasno podpisana kolektivna pogodba, s katero je delavstvo prejelo dnevno novih 4 din draginjskih doklad. Zdaj prejema samci po 15 din dnevno draginjskih doklad, oženjeni pa poleg tega še mesečno pavšalno doklado 270 din za ženo in 80 din za vsakega otroka. Dolgoletnim delavcem v delu daje še posebne nagrade ob raznih obletnicah zaposlitve.

Prav dobro vemo, da so v teh dveh podjetjih zadovoljni delodajalci, ker imajo na razpolago zdrave delavce, kakor so zadovoljni tudi delavci, ki zaslužijo toliko, da zamorejo pošteno živeti. V obeh podjetjih pa so poštene delavske organizacije, ki skrbijo za poštene

no pripravite in odpravite vse nedostatke iz preteklega poslovnega leta!

*

Druga orožna vaja. Delodajalci se v mnogih primerih branijo plačati delavcu enotedensko ali štiritedensko mezdo za čas drugih orožnih vaj, če so se te orožne vaje ponovile tekom istega leta. Prosimo, da vsak tak primer takoj javite centrali, da izposlujemo tem delavcem plačilo dajatev, kakor jim jih dolguje delodajalec za čas orožnih vaj.

plače delavstva. Poštena delavska strokovna organizacija je za podjetje vedno večji plus kakor pa nezadovoljnost med delavstvom, to pa zlasti radi tega, ker se nezadovoljnosti zelo rada pridruži delamrznost. Pogledimo pa še druga podjetja, ki so zavržla vse dobronamerno mišljene predloge organizacije in imajo kot plačilo za to v svojih obratih same nezadovoljne delavce.

Pogledimo neko večjo industrijsko podjetje na Štajerskem. Lastnik podjetja je Nemeč. Pred par leti je bilo delavstvo prisiljeno, da se je poslušilo skrajnih pravic, ki mu jih daje zakon, da je stopilo v stavko. Tudi danes ne pomaga nobena naša prošnja za zvišanje plač. Dogodilo se je celo, da je bil odpuščen brez vzroka iz službe delavec, ki je delal v podjetju nad 40 let. Trdno smo prepričani, da bi bil po sporazumu z organizacijo tudi podjetnik zadovoljen, dasiravno on tega noče videti.

Vzemimo še drugo podjetje, kjer je zaposlenih okoli 50 delavcev in hoče biti podjetnik absoluten gospodar vsega delavstva. Na moške delavce je ob vsaki priliki vplival in jim diktiral, koga naj volijo ob času političnih volitev, nad delavkami pa se je spozabil tudi tako daleč, da je zahteval od njih, da

se mu dajo popolnoma na razpolago. Nekatere so to radi strahu pred izgubo kruha tudi storile. Delavstvo tega podjetja je bilo vsled socialnih prilik prisiljeno stopiti v strokovno organizacijo. Podjetnik se je tedaj pokazal ne samo za vse delavske potrebe nedostopnega, ampak celo brutalnega. Odklonil je vse predloge in vsako izboljšanje plač. Delavstvo takega podjetnika sovraži, dasi bi to ne bilo potrebno, ako bi podjetnik pokazal količkaj razumevanja za potrebe delavstva. Delavstvo tudi prav dobro vidi, da ima podjetnik avto, zdaj pa on odklanja vsako povišanje plač. Delavstvo tudi prav dobro ve, da bo ZZZ tista, ki bo kljub momentalnemu neuspehu znala pridobiti in priboriti delavstvu plače, ki bodo zadostovale vsaj za eksistenčni minimum. Čudi pa se po vsej pravici delodajalcu, ki je nekdanj sam z rokami služil svoj vsakdanji kruh, da sedaj nič ne ve, kako mu je bilo, ko so njega drugi izkoriščali. Kako prav bi bilo, če bi razni kratkovidni delodajalci v preveliki skoposti in izrabljanju delovnih moči pogledali vsaj malo v krog svojih boljših tovarišev. Videli bi, da ti poslednji zaradi večje solidarnosti niso gospodarsko propadli. Nasprotno njihova podjetja procvitajo toliko boljše, kolikor bolj pravični so delavstvu.

Po razpustu URS-a

Koga je zadel razpust

Za razpuščenimi marksističnimi organizacijami pri nas nihče posebno ne žaluje. Po točnih poročilih, ki jih imamo, so celo njihovi člani v več primerih razpust pozdravili z veseljem. Mnogi so bili namreč tam včlanjeni samo zaradi nasilja ker drugače niso imeli miru.

V Sloveniji je bila osrednja marksistična organizacija »Strokovna komisija«. Vse delavske strokovne organizacije, ki so bile v tej Strokovni komisiji včlanjene, so bile istočasno s strokovno komisijo razpuščene. Oblast je njihove prostore zapečatila, njihovo premoženje pa do nadaljnjega izročila v upravljanje posebnemu komisarju.

V Strokovni komisiji so bile včlanjene in torej razpuščene sledeče organizacije:

1. Savez metalških radnika Jugoslavije, oblastni odbor v Ljubljani,
2. Splošna delavska zveza Jugoslavije,
3. Zveza živiljskih delavcev Jugoslavije,
4. Zveza lesnih delavcev in sorodnih strok Jugoslavije,
5. Zveza rudarjev Jugoslavije v Zagorju,
6. Osrednje društvo oblačilnih delavcev na slovenskem ozemlju,

Socialni tečaji Delav. zbornice

v Kranju, Trziču in na Jesenicah

Za poglobitev delavske zavesti in za strnjenost delavcev v enoten delavski stan, bo priredila Delavska zbornica v Ljubljani v tekočem letu več socialnih tečajev. Prve tri tečaje organizira zbornica za nedeljo, dne 19. t. m. v Kranju, v Trziču in na Jesenicah. Razpored teh tečajev je sledeč:

KRANJ:

- Ob 9: Naša socialna zakonodaja.
- Ob 10: Naše delavske organizacije.
- Ob 11: Delavstvo kranjskega okraja.
- Ob 13: Naša delavska zbornica.
- Ob 14: Slovenski delavski stan.

Ob 15: Otvoritev kranjske Ekspoziture Delavske zbornice.

TRZIČ:

- Ob 9: Naša socialna zakonodaja.
- Ob 10: Naše delavske organizacije.
- Ob 11: Naša Delavska zbornica.
- Ob 12: Delavstvo tržiškega okoliša.

JESENICE:

- Ob 9: Naša socialna zakonodaja.
- Ob 10: Naše delavske organizacije.
- Ob 11: Naša Delavska zbornica.
- Ob 12: Delavstvo Visoke Gorenjske.

Nekaj novic iz KID

Železarsko podjetje Kranjske industrijske družbe na Jesenicah zaposluje nekaj nad 4.000 delavcev in nameščencev. Družba ima polne roke dela in se trudi, da bi bila čim bolj kos svojim nalogam. Širi obrate in jih izpopolnjuje, da je tako čim bolj neodvisna od inozemstva. V zadnjih letih je postavila moderne plavže, da v njih pretaplja rudo iz svojih lastnih rudnikov, ki jih ima na jugu države. Slišimo pa tudi, da skuša obnoviti stare rudnike pri Sv. Križu nad Jesenicami. Z vsemi temi razširitvenimi deli ustvarja podjetje nove možnosti za delo in seveda tudi za delavski prid.

Dne 19. decembra 1940 je v podjetju zagorela nova visoka peč, nov moderen plavž. Prižiganju plavža so prisostvovali: ban g. dr. Natlačen, načelnik ministerstva g. Mišič, predsednik KID g. Westen in podpredsednik g. Praprotnik ter še več odličnih osebnosti. G. ban je ob tej priliki izrekel sledečo častitko: Častitam podjetju in delavstvu na važnem gospodarskem uspe-

Naša industrijska podjetja

Časopis »Jugoslovanski kurir« je objavil podatke o številu naših industrijskih podjetij z dne 1. I. 1941. Po teh podatkih smo imeli Jugoslovani začetkom prošlega leta skupaj 3.254 industrijskih podjetij. Po posameznih strokah so bila ta podjetja razdeljena sledeče:

Poljedelska in prehranjevalna industrija	906
Gozdarska in drvarska	405
Rudarska industrija	125
Kovinska industrija	206
Kemična industrija	188
Usnjarska industrija	91
Tekstilna industrija	417
Papirna in grafična	84
Elektro industrija	271
Industrija gradben. materiala	422
Ostale industrije	139

skupaj 3.254

Človek bi pričakoval, da naša industrija neprestano narašča. Saj narašča tudi število zaposlenega delavstva. Toda uradni podatki pravijo, da smo imeli začetkom leta 1940. 201 industrijskih podjetij manj v državi, kakor smo jih imeli na počeku prejšnjega leta. Verjetno so se nekatera manjša podjetja vključila v večja in je tako padlo njihovo število.

ne v marksistični centrali: Združenje delavskih sindikatov.

S to razpustitvijo je izvršeno gotovo zel ovažno in potrebno dejanje. Marksizem je krščanstvu, narodnosti in državni zavesti tuj nauk, ki že dolga leta zastruplja in razkrajja naše javno življenje ter neti med delavskimi sloji razpoloženje za nasilni družabni prevrat, za revolucijo. Vsa leta po vojni ni slovenski marksizem prinesel ne narodu ne narodni kulturi nobene pozitivne vrednote, nasprotno, povzročil je tako med delavstvom kakor med izobraženimi sloji mnogo nezdravih pojavov. Do razpusta bi moralo priti že davno. Vendar je tudi v tem primeru boljše pozno kot prepozno.

Vendar bo ta ukrep malo učinkovit, če ne bo sledil temu razpustu marksističnih organizacij tudi razpust drugih marksističnih družb, zlasti med inteligenco, med dijaštvom itd. Prav tako ne predvidenega učinka, če bo marksistični tisk še vedno svobodno izhajal in razkrajjal narodno zdravje. Le preveč naravno je, da se bodo marksisti poslej zatekli v razne nestrokovne organizacije in od tam skušali uveljavljati sebe in svoj razkrajajoči program. Gotovo njihovo časopisje, če bo izhajalo, svoje dosedanje smeri ne bo izpremenilo. Marksistični strokovničarji bodo hoteli preko tega časopisja in preko nestrokovnih družb uveljavljati svoje strokovničarstvo. Nam ni bilo do oblastvene razpustitve našega marksizma, kjer smo trdno zaupali, da ga bomo v borbi končno sami premagali. Če je pa že oblastveni razpust izvršen, je prav, da se ne ostaja na sredi pota, temveč je treba marksistično delovanje preprečiti v vseh možnih oblikah.

hu in želim, da bi ta nova podjetnost uspevala v korist ljudstvu in podjetju ter rastle v gospodarsko moč banovine in domovine.

Predsednik KID, g. A. Westen je ob tej priliki v počastitev tega važnega dogodka v podjetju naklonil 1.500.000 din dograditev moderne bolnišnice v Jeseniškem delavskem revirju.

Kot resno delavsko glasilo pozdravljamo vsako podjetnost, ker ustvarja nove vrednote, daje novo zaposlitev in množi vsakdanji kruh. Poleg tega nas vsaka izpopolnitev domače industrije dela vedno bolj neodvisne od tujine ter nam prihranja mnoge izdatke, ki bi jih mogli brez lastne podjetnosti žrtvovati tujim narodom in državam.

Reklama z bombažem ali papirjem?

Razna poročila, časopisna in druga, so že tolikokrat obljubljala bombaž iz tujine in v taki izmeri, da bi morale biti vse naše tekstilne industrije do vrha založene, če bi poročila odgovarjala resnici.

Pred nekaj tedni smo o uvozu bombaža prinesli poročilo Industrijske zbornice, ki odkrito pove vse težave, ki so z uvozom zdužene. Surovin zato ne prejmemo pravočasno in zadosti in naši tekstilni delavci v brezdelju stradajo.

Ko smo s SSSR upostavili diplomatske odnose, so naši rdečkarji obetali za nas zlato dobo. Matjuška Rusija nam bo poslala vsega, česar si srce poželi. Čeprav strada sama, bo kakor dobra mati, stradala še bolj, samo da mi pomanjkanja ne bomo trpeli. Sicer pa je po njihovem mnenju neumno verjeti, da ogromna dežela ne bi imela vsega na pretek. Nekateri so zato verjeli, da bomo prejeli od tam vseh suro-

Prazniki jubilarov. KID je upeljala lepo navado, da vsako leto prireja tistim delavcem, ki so že 40 let v njeni službi posebno počastitveno prireditev. Na tako prireditev povabi delavce, jih pogosti in obdaruje. Prireditve pa se udeležijo tudi vodilni gospodje iz obrata in navadno tudi eden ali drugi od tem menjajo med seboj delavci in obratnih svetnikov. Na prireditvi poratni ravnatelj, vodstvo in upravni svetniki svoje spomine na preteklo delo. Mislimo, da bi bilo prav, če bi tudi druga podjetja upeljala take praznike in stare zaslužene delavce še posebej počastila in obdarila, mesto da jih izgarane in izžepane mečejo na cesto.

Na zadnji prireditvi na čast 40 letnim delavskim jubilarom je podjetje počastilo sledeče delavce: Smolej Janeza, Ravnika Lovrota, Simona La-

vin in tudi bombaža, kolikor in kadar ga bomo hoteli.

Pretekli so meseci in meseci, hodile so delegacije v Moskvo in nazaj, bombaža pa le ni bilo. Pač! Poslali so baje, vsaj »Slovenski narod« je o tem poročal, dvakrat vzorce bombaža. Potem so zopet potekali meseci in zadnje dni smo v jeseniškem »Tovarniškem vestniku« čitali, da se posrečilo pregovoriti Ruse, da bodo dali nekaj bombaža in neko količino bombažnih odpadkov. Tudi ta »Tovarniški vestnik« pravi, da ima ruska zemlja vsega dovolj in da je čudno, da je bilo mali državi treba šele dopovedovati o potrebah. Mi bi bili veseli, če bi »večino lepa in bogata Rusija« sedaj izpolnila dano obljubo, pa nam poslala vsaj tisto količino bombažnih odpadkov namesto mnogih lažnih propagandistov in brošur. Bomo videli, če se je res posrečilo Ruse pregovoriti, da bodo delali zase reklamo raje z bombažem kakor s papirjem.

Novi mezdni razredi

Z veljavnostjo od 1. novembra 1940 je minister za socialno politiko in ljudsko zdravje z naredbo St. štev. 28.628 z dne 1. XI. 1940 na podlagi pooblastila v § 21. zakona o zavarovanju delavcev predpisal nove mezдне razrede.

Namesto dosedanjih 12 mezdnih razredov bo od 1. XI. 1940 samo 9 razredov, ki so označeni z rimskimi številkami I. do VIII. in razred označen z 0.

Nove mezдне razrede, ki so veljavni od 1. XI. 1940 smo že objavili v štev 49 SD. iz leta 1940.

V mezdni razred z oznako 0 spadajo samo člani, ki so mlajši kot 18 let in zaslužijo na dan največ do 10 din, ter oni vajenci, ki so mlajši kot 18 let, ne glede na višino njihovega dejanskega zaslužka. Vsi drugi člani se uvrščajo v ostale mezдне razrede po višini njihovega zaslužka na dan, teden ali na mesec.

Po § 22. zakona o zavarovanju delavcev se določajo mezdni razredi na temelju vseh prejemkov, do katerih ima uslužbenec po dogovoru pravico, in to dnevnica, plača, stanarina, draginjske doklade za ženo in otroke, dividende in tantieme, pa tudi vsi prejemki, ki jih dobivajo od tretjih oseb, kadar ti prejemki vplivajo na plačo.

NOVA TABELICA DENARNEGA EKVIVALENTA

Med prejemke spadajo tako prejemki v denarju kakor tudi prejemki v naravi. Za prejemke v naravi pa določa ministrstvo za socialno in narodno zdravje ekvivalent,

to je vrednost za določeni prejemek v naravi, izražen v denarju.

Nova tablica denarnega ekvivalenta velja po rešitvi ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje St. štev. 28.626 z dne 1. XI. 1940 že od 1. novembra 1940 dalje za vsa država v vseh postavkah, za katere pristojni ban ni določil drugačnega ekvivalenta.

Za področje OUZD v Ljubljani velja od 1. XI. 1940 sledeča tabela denarnega ekvivalenta prejemkov v naravi:

1. Vsa banovinska mesta, kakor tudi ostala mesta ki so uvrščena po zakonu o državnih, odnosno banovinskih uradnikih, v I. draginjski razred, spadajo po tej tabeli v I. draginjski razred, srezka mesta spadajo v II. razred, vsi ostali kraji pa spadajo v III. draginjski razred.

V I. draginjski razred po zakonu o državnih uradnikih (Sl. list 25/1931) spada samo mesto Ljubljana.

V II. draginjski razred spadajo tale sreska mesta: Brežice, Celje, Črnomelj, Drovograd, Gornji grad, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Laško, Lendava, Litija, Ljutomer, Logatec, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Radovljica, Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Škofja Loka, Šmarje pri Jelšah.

V III. draginjski razred spadajo vsi ostali kraji.

2. Ako določeni denarni ekvivalent na dan pomnožimo s 6, dobimo tedenski de-

zarja, Tičar Janeza, Žvab Antona, Koder Nikolaja, Slamnik Matevža, Iskra Jakoba in Dornič Ivana.

NOVE KOLEKTIVNE POGODBE.

Dne 20. decembra 1940 so podpisali zastopniki podjetja in zastopniki delavskih organizacij dve kolektivni pogodbi. Prva pogodba se tiče sklada za gradbo nove bolnišnice, druga pa dopolnitve pravil posebnega pokojninskega sklada delavstva. Dne 28. dec. so podpisali novo kolektivno pogodbo o draginjskih dokladah. Vse tri kolektivne pogodbe so v znatno korist prizadetih delavcev in je pri njih zlasti odlično sodelovala ZZZ.

SKRUNJENJE PRAZNIKOV.

Toda pri KID niso samo sončne strani, tudi senčnih je nekaj, nekaj prav grobih. Včasih napravlja KID mnogo pompa z različnimi športnimi in kulturnimi prireditvami. Z njimi ubija deset in deset letno delo prosvetnih društev, če prav bi morala vedeti, da bi tistih »njenih« skupnih kulturnih in sportnih prireditev ne moglo biti, če bi prosvetna duštva že desetletja ne urila, ne vežbala in ne vzgajala njenega delavstva. Mislimo, da bi bilo bolj prav, če bi podjetje mesto videza svojih prireditev raje podprlo zaslužne stare prosvetne, kulturne in telesno vzgojne organizacije. Tako bi se oddolžilo za usposobljenost, ki jo delavstvu KID daje kultura in izobrazba, katero so zajemali iz idealizma delavcev, ki so po teh društvih brezplačno delali.

Druge reč pa je, kar žali verski čut, t. j. delo ob nedeljah in praznikih, tudi največjih praznikih. Tudi letos je KID skrnila tretji največji praznik v letu: praznik Razglašenja Gospodovega (Sveti trije Kralji). Za tovarno je bil to delaven dan. Zdrav Slovenski narod se po pravici zgraža nad takim ravnanjem. Želimo, da bi vodstvo podjetja tudi samo spoznalo, da to ni prav in bi spoštovalo delavski verski čut ter ga gojilo.

narni ekvivalent, s 25 — mesečni, s 300 — letni.

3. Ban dravske banovine je zaenkrat določil ekvivalente za prejemke v naravi za te vrste obratov, oziroma uslužbenec:

a) za gostinske obrate I. kategorije: dnevno: hrana 12 din, stanovanje 3 din (Sl. list 37 z dne 18 V. 1940);

b) za trgovske pomočnike ter za ostalo višje pomožno osebje:

mesečno: hrana 360 din, stanovanje 60 din (Sl. list 83 A z dne 17. X. 1940);

c) za vse ostale delavce, za katere velja uredba o minimalnih mezdah:

dnevno: hrana 12 din, stanovanje 2 din (Sl. list 79 z dne 1. X. 1940).

Ekvivalenti, določeni po banu, so v zgoraj objavljeni tabeli upoštevati.

4. Stanovanje v tovarniški koloniji se v vsakem primeru vračunava v ekvivalent.

5. Pri podjetjih z drvni in premogokopih se vračunava v ekvivalent drva, odnosno premog, v kolikor ga delavci prejema.

6. V prejemke v naravi se vračunava tudi ono, kar prejema zavarovanec za svojo družino.

Za vse ostale prejemke v naravi, za katere s to tabelo ni določen denarni ekvivalent, se morajo rabiti ekvivalenti, določeni po davčni oblasti, če so taki ekvivalenti določeni, sicer pa se morajo odrediti po krajevnih cenah, vendar v sporazumu z davčno oblastjo.

Nove datjave OUZD

Mezd. raz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	
										0
Bolniške podpore	Dnevni	do 10	do 20	nad 20 do 25	nad 25 do 30	nad 30 do 40	nad 40 do 50	nad 50 do 60	nad 60 do 80	nad 80
	Teden.	do 60	do 120	nad 120 do 150	nad 150 do 180	nad 180 do 240	nad 240 do 300	nad 300 do 360	nad 360 do 480	nad 480
	Meseč.	do 250	do 500	nad 500 do 625	nad 625 do 750	nad 750 do 1.000	nad 1.000 do 1.250	nad 1.250 do 1.500	nad 1.500 do 2.000	nad 2.000
	Letni	do 3.000	do 6.000	nad 6.000 do 7.500	nad 7.500 do 9.000	nad 9.000 do 12.000	nad 12.000 do 15.000	nad 15.000 do 18.000	nad 18.000 do 24.000	nad 24.000
Zav. dnev. mezd	10	15	20	25	30	40	50	60	80	
Hranarina	dnevno	6:67	10:—	13:33	16:67	20:—	26:67	33:33	40:—	53:—
	tedensko	46:75	70:—	93:25	116:75	140:—	186:75	233:25	280:—	373:25
Podp. za porodnice	dnevno	7:50	11:25	15:—	18:75	22:50	30:—	37:50	45:—	60:—
	tedensko	52:50	78:75	103:—	131:25	157:50	210:—	262:50	315:—	420:—
Podpora za dojenje	dnevno	4:—	4:—	4:—	4:—	4:—	4:—	4:—	4:—	4:—
	tedensko	28:—	28:—	28:—	28:—	28:—	28:—	28:—	28:—	28:—
Podpora za dočjo opremo	150:—	150:—	150:—	150:—	150:—	150:—	150:—	150:—	150:—	150:—
Pogrebšina	300:—	450:—	600:—	750:—	900:—	1200:—	1500:—	1800:—	2400:—	

Naša borba - naša rast

Mezdno gibanje čevljarskih pomočnikov v Kranju zaključeno

V predzadnji številki našega lista smo povedali, da bo ZZZ tista, ki bo zaključila mezdno gibanje čevljarskih pomočnikov in da bo »neznani gospod« končno tisti, ki bo moral popravljati grehe in napake voditeljev in simpatizerjev znane »delavskega« glasila. V četrtek, dne 9. t. m. se je res vršila na Okrajnem načelstvu razprava med delodajalci in pomočniki ter njihovimi organizacijami. Na razpravi se je pokazalo, da so mojstri sicer utrpeli nekaj škode zaradi stavke, da je pa škoda, ki so jo utrpeli pomočniki, znatno večja.

Pomočniki so prišli v položaj, iz katerega ni bilo drugega izhoda, kakor podpisati sporazum, na podlagi katerega so bile dosežene 18 do 25% višje plače od prejšnjih. Ugotoviti pa moramo, da bi bili pomočniki dosegli isti efekt tudi brez stavke, v katero so pomočniki šli zaradi napačne taktike, ki so jim jo nakazali marksistični voditelji. Pomočniki so šli v stavko tudi zaradi obljubljenih podpor od strani simpatizerjev »Delavske politike«, katerih pa nikdar prejeli niso.

Da se pa »Delavska politika« res ni prav nič resno zavzela za dejanski položaj oziroma izboljšanje socialnih prilik teh pomočnikov, pa dokazuje dejstvo, da je bil ta list še do zadnjega neinformiran

o dejanskih zahtevah delavstva, zlasti pa, da ni imel kontakta z razvojem štrajka in s prizadevanji za likvidacijo istega. To je razvidno iz pisanja tretje številke letošnjega letnika, v kateri ta list napoveduje neka pogajanja za 11. t. m. in spet druga za 14. t. m. Iz tega zavlačevanja se da sklepati, da je strokovna organizacija, ki je bila razpuščena in si je lastila monopol nad čevljarskim pomočniki v Kranju, hotela iti s pogajanjem in štrajkom v nedogled kljub temu, da pomočniki niso imeli od ničesar več živeti.

Naše gledanje na položaj pa je bilo popolnoma pravilno, namreč, da je treba mezdno gibanje zaključiti čimprej in čim bolj radikalno. Da smo ta svoj načrt tudi uresničili v korist pomočnikov, dokazuje dejstvo, da so pomočniki sami po končnih pogajanjih izrazili tako zastopniku naše centrale kakor zastopniku Delavske zbornice svojo zahvalo za priborjene uspehe ter istočasno svoje začudenje, da je do sporazuma sploh prišlo. Zlasti pa so se čudili, da je bilo doseženo 25% zvišanje, česar vobče niso pričakovali in kar bi se ob sodelovanju marksistov tudi ne bilo zgodilo. Ti bi pač še naprej pritiskali za štrajk in obljubljali podpore, dokler pomočniki ne bi omagali in se brez uspehov vrnili na delo.

Borba za pravice tobačnih delavcev

Ker se nismo že dolgo oglasili, bi utegnili kdo misliti, da je naše delovanje mogoče zaspalo. V resnici pa podružnica še nikoli ni tako aktivno delovala, kot ravno v zadnji polovici preteklega leta. Vršile so se večje akcije, katere so tudi delno uspele, nekaj jih je pa seveda ostalo nerešenih.

Pretekli četrtek smo imeli sestanek, ki je bil zelo dobro obiskan. Na sestanku nam je poročal g. Križman, kot delegat centrale, ki nam je v kratkih potezah orisal za vse slovensko delavstvo škodljivo delovanje sedaj razpuščene marksistične organizacije in dokazal, da je pokret ZZZ zgrajen na pravih temeljih, kar delavstvo zelo dobro čuti in v trumah vstopa v našo organizacijo. O doseženih

uspehih in akcijah za izboljšanje položaja delavstva in upokojenstva je poročal tudi zastopnik centrale tov. Milharčič.

Sklenilo se je, da se vložijo zahtevo na monopolsko upravo, da se dosedanje dnevne draginjske doklade 6.—din zvišajo na 16.—din, kar bi vsaj nekoliko odgovarjalo današnjim draginjim, in da se zahteva uveljavljanje predlogov, ki so bili iznešeni na anketi v Belgradu, dne 15. in 16. marca 1940 glede izdelave pravilnika za upokojenje.

Tudi naše delavstvo v tovarni je sprevidelo, da je edino ZZZ tista, ki bo znala delavske zahteve najbolj podpreti in izposlovati izboljšanje položaja. Zato se ni čuditi, ko pokret narašča iz dneva v dan in pridobiva na ugledu in članstvu.

Viničarji

Dne 2. februarja 1941. na Svečnico, se vrši občni zbor tukajšnje organizacije viničarjev v Mariboru v pisarni ZZZ, Delavska zbornica 1. nadstropje, ob 9. uri dopoldne z naslednjim dnevnim redom:

1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. poročila odbora in nadzorstva;
3. volitev novega odbora in nadzorstva;
4. poročilo zastopn. Zveze iz Ljutomerja;
5. predlogi in sklepi; (volitev delegatov za občni zbor Zveze);
6. slučajnosti.

Udeležba za člane je strogo obvezna, pa tudi nečlani radi važnosti poročila zastopnika iz Ljutomerja, iskreno vabljeni.

Odbor.

Draginja narašča, življenjske potrebe se omejujejo. Zato si moramo tudi mi viničarji naše gospodarstvo nekako prilagoditi novim razmeram na pr. kakor nam poroča »Društvo mali gospodar« katerega odsek se je ustanovil tudi v naši Zvezi. Zato dragi tovariši viničarji, udeležite se v obilnem številu našega občnega zbora, kjer boste marsikaj slišali za svojo korist.

Odgovor g. Lipovcu

ZAHTEVE SLOVENSKIH VINIČARJEV IN VINOGRADNIKI:

K točki: Maksimiranje cen življenjskim potrebščinam: maksimiramo se lahko samo to, kar imamo, če žene v koči ni, je še smrt ne more vzeti. Ako je vino res luksus, ga naj pije tisti, ki ga hoče in more, sega bo pač moralo toliko pridelati, kolikor se ga bo porabilo, drugi svet se naj uporabi za druge koristne kulture, saj se je tudi pri prehodu stare trte na cepljeno trto zelo veliko vinogradov opustilo še več pa viničarji, pa vendar gre.

K točki: Vložitev potrebnega kapitala za obnovo vinogradov: najprvo to. »Slov. gospodar« in »Orač« sta lansko leto pisala, da zemlja naj pripada tistemu, ki jo sam obdeluje. Dr. Tomašič pri banovini Hrvatski je rekel, da bo pomanjkanja šele takrat konec, ko bo zemlja pravično razdeljena. Če pa po mnenju g. Lipovca radi previsokih viničarskih zahtevk, nizkih

imajo nekateri viničarji res več zemlje kot po naredbi in tudi več živine, to pa upošteva napreden vinogradnik pri gnoju, ki ga ima pri viničarju, katerega bi sploh za noben denar nikjer drugod ne dobil za svoj vinograd.

K tretji koloni o zvišanju minimalnih mezd to, da pri obnovi vinogradov ne pridejo v poštev samo viničarji, ampak tudi vinogradniki, gostilničarji in trošarine.

V četrti točki četrte kolone: tu se je pa veliko naredilo in se še bo tudi brez naju g. Lipovec.

G. dr. Šijanec in g. Lipovec, sedaj pa začnimo v »Naših gorica« o strokovnem delu viničarjev v vinogradu ne pa s takšno polemiko, ki ne spada v dvajseto stolletje, še manj pa v današnje razmere.

Pohorski viničar.

MOJIM TOV. VINIČARJEM OB NOVEM LETU!

Spet je šlo v zaton eno leto, leto, ki tudi vam ni prizaneslo in je zapustilo pri vas vseh svoje žalostne posledice, katere živo čutite in jih boste čutili še dolgo, dolgo. Tudi upanja, da se bo vaš skrajno slab položaj kakorkoli izboljšal, nimate. S strahom in skrbjo gledate v bodočnost, ki je vsem še zakrita. Dobro se vam ni še nikdar godilo, a v tako skrajno slabem položaju še pač nikdar niste bili. Res žalostno in sramotno je, da mora na stotine in stotine viničarjev trpeti in prenašati glad in pomanjkanje vseh nujnih življenjskih potrebščin ter prezebati v tej strašni zimi v razpadlih kočah v času, ko se drugod silne množine vsega brez potrebe uničujejo. Vprašujete se, doklej bo tako, kdaj bo prišel konec vsega tega gorja. Res vsak, ki ima količkaj srca in sočutja z ubogim, ter vsaj nekoliko pozna vaše razmere, se mora zgroziti ob tem, kar vi sedaj prenašate.

Toda dragi viničarji in viničarke, vaše ga neznoznega položaja ste nekoliko sami krivi. To trpljenje je mogoče preizkušnja za vas, ker niste znali ceniti pomena vaše Strok. organizacije viničarjev, ki je že ogromno storila za vas in se ravno v tem času neumorno trudi in prizadeva, da vam vsaj nekoliko olajša vaše silno pomanjkanje. Na tisoče je viničarskih družin in koliko je od teh organiziranih? Nečastno je, dragi viničar, stati ob strani in gledati, ko se drugi trudi za te, da ti pomaga v bedi. Na ta način si pač nikdar ne boste odpomogli. Zakaj bi se morali samo nekateri truditi, da bi potem drugi želi sadove njihovega prizadevanja za izboljšanje položaja. Pravite, da nimate denarja za skrajno nizko članarino. Mogoče, mogoče je res kateri v takem položaju, toda organizacija vam bodi vedno prva, za katero boste z veseljem žrtvovali težko prisluženi denar. So med vami viničarji, ki ne zaslužijo nič več, pa so vendar člani SZV od njene ustanovitve in vzdržujejo svojo organizacijo s svojimi krvavimi žulji, dobro vedoč, da je v slogi moč in da bodo edino po tem izreku kaj dosegli. Nergačev ne rabimo in ne maramo! Ko pa pride sila in ne ve kje drugje iskati pomoči, pa le rad pride po pomoč k organizaciji. Tega več ne sme biti! Vzemite si vzgled po drugih delavcih, n. pr. rudarjih, stavbincih itd., ki v svoji pravični borbi vedno uspejo, ker se pač zavedajo pomena skupnosti. Privzgojiti si morate čut skupnosti in bratske ljubezni ter povezanosti v svoji Katoliški strok. organizaciji. Iskreno bi želel, da bi to storili in s tem boste storili vse. To bi naj bila vaša naloga v tem letu in če izpolnite to, je to največ in najboljšo, kar morete storiti. Žalostno je, da se dostikrat tudi tisti, ki vas učijo največjo in prvo zapoved božjo »Ljubi svojega bližnjega« ne ravna po njej, kakor da bi te besede veljale samo za vas. Vem, da to slabo vpliva na vas, toda vi morate iti preko tega. Pustite na stran vso medsebojno mržnjo, če ima eden skorve vašega trdega, s krvjo prepojenega kruha več kot drugi, kako tudi ne prezirajte tistega, ki trepetava od mraza in gladu v razpadli koči.

Pa še nekaj bi rad omenil. Dobro poznam vaše mišljenje in naziranje, saj sem sam delal in še bom z velikim veseljem delal med vami za vaš prospek. Vem, da nekateri pričakujejo pomoč od tam, kjer je nikdar ne bodo dobili. Spomnite se besed akademika g. Stanka Kocipra, ki jih je izrekel o priliki vašega romanja na praznik Brezmadežne v Jeruzale! Naj vam taki prazni upi minejo za vselej, ker če vam ne bo pomagano od strani domačinov in od vas samih, vam bo tujec še manj.

Zlasti ve, drage viničarke-trpinke v polnem pomenu besede — se s strahoto spominjate prošlega leta, ki je bilo od prejšnje vojne za vas in vaše otroke gotovo najžalostnejše. Žalostne posledice pa čutite najbolj sedaj. Vaši možje in starejši sinovi so bili v večini na orožnih vajah, zlasti v poletnem času, ko je pri vas naj-

hujše delo. Tisti, ki še ni imel prilike spoznati težkega viničarskega dela ve samo toliko, da je to vino, ki ga dostikrat preko mere uživa nekdo neke pridelal, ne ve pa, da zauživa obenem tudi kri tega, ki je to pridelal — viničarja. Tak nima pojma, kaj se pravi nositi dan za dnem težko škropilnico na do krvi in mesa oguljenih ramah in hrbtu. In vse to je doseglo preteklo leto vas, izmučene viničarke, in vaše nedorasle otroke. Povrh vsega pa ste morale poslušati in vdano prenašati vsa šikaniranja vaših gospodarjev, kot da ste ve krive, če ni moža-viničarja doma. Ve ste spet, ki morate s svojimi otroci sedaj gladovati, ker ni bilo vaših mož, ki bi z mlačvo zaslužili tistih par mernikov ječmena za najhujšo silo. Naj vas pa navdaja zavest, da ste tudi ve doprinesle svoj delež in ga še doprinašate za svojo domovino, mogoče bolj kot kdo drugi!

Vi vsi pa se trdno oklenite svoje SZV, podpirajte jo pri njenem plodonosnem delu, ker boste edino na ta način res dosegli, da se vam vaše življenje izboljša, da ne boste vedno le stroji, ki z njim vsak poljubno dela, da ga po izbiri odvrže. Zavedajte se svojih pravic kakor tudi svojih dolžnosti in potom vaše strpnosti, skupnosti in medsebojne ljubezni se bodo vaše upravičene težnje gotovo uresničile. Morajo se!

AKCIJA

ZA PREHRANO VINIČARJEV

Viničarjem vsled slabe letošnje letine grozi največja beda. Viničarske plače so skrajno nizke, borba za zvišanje teh plač pa je zlasti otežkočena zaradi slabih pridelkov v vinogradih. Zimski čas je zato še prav posebno neprikladen.

V srezih Ljutomer, Ptuj, Maribor desni in levi breg, je nad 7.000 viničarskih družin, katerih prehrana je odvisna skoro izključno le od zaslužka pri vinogradniškem delu. Nad 32.000 oseb gleda tako s skrbjo v mrzle zimske mesece. Pretežna večina nima hrane niti za 1 mesec, nima pa tudi kredita pri trgovcih. Kje drugje tudi ne more dobiti denarja na posodo, da bi se prerinili čez najtrše mesece.

Delavska zbornica v Ljubljani je zato s posebno vlogo zaprosila kr. bansko upravo, da prehrani viničarjev posveti posebno pažnjo. Iz narodnostnega in socialnega vidika je takojšnja akcija za preskrbo viničarjev nujno potrebna. Upamo, da bo kr. banska uprava, ki je doslej v vsakem slučaju pokazala svoje razumevanje za predloge Delavske zbornice v svrhu zaščite delavskih slojev, v okviru razpoložljivih sredstev izvedla in podprla tudi to akcijo v pomoč stradajočim viničarjem.

Maribor

Meseca decembra l. l. se je ustanovila v Ljubljani Zveza tekstilnega delavstva, katere sedež se je preselil v Maribor. Zveza je imela že več sej ožjega odbora, v nedeljo, dne 12. jan. t. l. pa širši sestanek, katerega so se udeležili zaupniki vseh mariborskih tekstilnih obratov. Na tem sestanku se je obraval novi osnutek kolektivne pogodbe, ter druge važne aktualne zadeve tekstilnega delavstva. Sklenjeno je tudi bilo, da se bodo v tem mesecu vršili sestanki tekstilnega delavstva za vsak obrat posebej, kjer se bodo takoj ustanovile podružnice, radi uspešnejšega in koristnejšega delovanja, nato pa bo sklicana seja širšega odbora, katere se bodo udeležili delegati iz vse Slovenije in bo ob tej priliki tudi veliko zborovanje tekstilnega delavstva.

Sestanki in zborovanja

SOBOTA 18. JANUARJA:

LIBOJE: sestanek ob 4. uri popoldne, Keramična tovarna.
TRBOVLJE: članski sestanek ob 4. uri popoldne v Društvenem domu.

NEDELJA 19. JANUARJA:

SOTESKA: občni zbor ob 13. uri.
ŽIRI: občni zbor ob 15. uri v Občinskem domu.
GRACNICA: občni zbor ob 1/2 9. uri.
TRBOVLJE: Strokovna zveza rudarjev, širša seja ob 15. uri.
NOVA ŠTIFTA: sestanek ob 10. uri. Gostilna Golob.

SOBOTA 25. JANUARJA:

GRIZE: občni zbor ob 16. uri.

NEDELJA 26. JANUARJA:

RIBNICA: občni zbor ob 9. uri.
SEVNICA: sestanek ob 8. uri v Slomškovevemu domu.
SENOVO: občni zbor ob 9. uri.
VELENJE: občni zbor ob 14. uri v Rudarskem domu.
ROG. SLATINA: občni zbor.

SREDA 29. JANUARJA:

M. SOBOTA: občni zbor ob 17. uri.

